

GUIA DOCENT **COEDUCACIÓ**

Coordinació: CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	COEDUCACIÓ			
Codi	14663			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster		Curs	Caràcter
	Màster Universitari en Estudis de Gènere i Gestió de Polítiques d'Igualtat		1	OPTATIVA
Modalitat	Virtual			
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3.6	2.4	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Com que és un màster virtual, l'assignatura no té assignades sessions presencials.			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Les activitats i els materials s'ofereixen en CASTELLÀ i en CATALÀ, i l'alumnat pot escollir amb quina d'aquestes dues llengües vol treballar. La bibliografia està en llengua original o en la seva traducció al castellà i/o al català.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CALERO FERNANDEZ, MA.ANGELES	mariaangeles.calero@udl.cat	0	
QUINTILLA ZANUY, MARIA TERESA	mquintilla01@gmail.com	6	

Informació complementària de l'assignatura

En aquesta assignatura es realitzarà una anàlisi de l'actual sistema educatiu des de la perspectiva de gènere i es proposaran línies d'actuació per convertir l'escola en un entorn segur i garant de la igualtat d'oportunitats des d'aquesta perspectiva. En aquesta assignatura es realitzarà una anàlisi de l'actual sistema educatiu des de la perspectiva de gènere i es proposaran línies d'actuació per convertir l'escola en un entorn segur i garant de la igualtat d'oportunitats des d'aquesta perspectiva.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Reflexionar sobre el paper de les dones a la nostra societat i reivindicar espais d'igualtat, tolerància i cooperació.
2. Reflexionar sobre el paper de l'escola en la formació de les persones i com a poderós mitjà transmissor de valors.
3. Introduir el gènere com a pertinent en qualsevol tipus d'actuació, programa i política educativa.
4. Sensibilitzar i dissenyar mesures per erradicar la violència de gènere a l'entorn escolar i prevenir situacions i conductes que poden ser-ne l'origen.
5. Potenciar la presència i visibilitat de les dones als *currícula* escolars, incorporant els sabers de les dones al coneixement i realitat quotidiana del centre educatiu.
6. Fomentar l'ús d'un llenguatge sense rastre d'androcentrisme ni sexisme tant als materials didàctics com al documents de comunicació i gestió dels centres escolars.
7. Sensibilitzar sobre la necessitat d'un model d'orientació coeducatiu, en el marc de l'acció tutorial.
8. Implicar tots els agents educatius (alumnat, família, professorat, direcció, PAS) per corregir totes les situacions discriminatòries i aconseguir *madurar* el pla d'actuació i organització del centre educatiu.
9. Potenciar espais de debat que fomentin la formació del professorat en l'àmbit coeducatiu.

Competències

Bàsiques:

CB6_Tenir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

CB7_Saber aplicar els coneixements adquirits i tenir capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

CB8_Ser capaç d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

CB9_Saber comunicar les conclusions -i els coneixements i raonaments que constitueixen la base-a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Generals:

CG4_Saber analitzar de manera crítica l'entorn cultural, social i polític a partir d'un corpus o de l'saber disciplinari. (Competència cognitiva).

CG5_Reconocer i ser capaç d'utilitzar els mètodes d'investigació en ciències jurídiques, humanes i socials. (Competència instrumental).

Específiques:

CE2_Ser capaç d'identificar les fonts de les desigualtats de gènere que han operat i operen en els diferents àmbits.

CE3_Saber analitzar les situacions de desigualtat de gènere (manca d'igualtat de tracte i d'oportunitats) en diversos àmbits i ser capaç de dissenyar solucions.

CE9_Ser capaç d'identificar els estereotips de gènere en les diferents manifestacions culturals i d'organització i relació social.

CE16_Reconocer les situacions de discriminació cap a les dones a partir d'un corpus o dels estudis de gènere i articular una resposta adequada i efectiva.

Continguts fonamentals de l'assignatura

TEMA I. CONCEPTES INTRODUCTORIS

1. Definició de conceptes i marc legal: coeducació i perspectiva de gènere a l'àmbit educatiu.
2. Evolució històrica de l'educació.

TEMA II. DIAGNOSI DE L'ACTUAL SISTEMA ESCOLAR

1. Diagnosi de la situació actual del sistema educatiu.
2. El currículum explícit
3. El currículum ocult
4. Causes ocultes del fracàs escolar. La coeducació com a eina/solució.

TEMA III. ESTRATÈGIES DE TRANSFORMACIÓ DE L'ESCOLA

1. Pilars i estratègies per a la construcció d'una escola coeducadora.
  - a. Professorat
  - b. Alumnat
  - c. Família
2. El llenguatge inclusiu
3. Anàlisi dels espais escolars des de la perspectiva de gènere

TEMA IV. L'ESCOLA COEDUCADOR, UN ENTORN SEGUR

1. Violències de gènere als centres escolars: anàlisi i estratègies per a fer de l'escola un entorn segur
  - a. Introducció
  - b. Violència de gènere entre adolescents
  - c. La prevenció a l'entorn escolar
  - d. La detecció i intervenció a l'entorn escolar
  - e. La violència contra l'alumnat LGBTI

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics de l'assignatura

1. Càpsules temàtiques

L'assignatura compta amb un seguit de càpsules temàtiques en format pdf i presentació audiovisual que tracten qüestions teòriques i metodològiques, intenten resoldre les dificultats que s'han identificat en el desenvolupament de les activitats fixades per les professores, així com presenten qüestions que siguin d'interès o que hagi pogut sol·licitar el propi alumnat, sempre que aquestes qüestions es trobin dins dels límits de l'assignatura.

1. Activitats

Sobre la base del que s'ha explicat a les càpsules temàtiques i als documents d'ampliació que el professorat pengi a la plataforma virtual, així com atenant a les lectures obligatòries, s'estableixen en total 6 activitats avaluables repartides entre els quatre temes en què es distribueixen els continguts de l'assignatura. Algunes d'elles són exàmens, encara que totes elles compten a l'avaluació continuada de l'assignatura.

Els documents de suport seran penjats a l'apartat de TEMES del campus virtual per a la seva consulta. Les activitats, per la seva banda, es trobaran a l'apartat d'ACTIVITATS, de TESTS I QÜESTIONARIS -segons correspongui en cada cas- i inclouran una guia d'elaboració de l'activitat, és a dir, les instruccions exactes del que s'ha de fer en cadascuna d'elles. Les tasques seran de diversa índole: estudi de casos, disseny i execució d'un projecte, exposició oral dels resultats del projecte, exàmens virtuals. Les tasques s'han de lliurar en la data establerta al principi del curs. El retard en el lliurament de les activitats serà penalitzat.

1. Tutories

El professorat obrirà un espai de consultes i tutories personalitzades on-line a la secció de FÒRUM (per a qüestions d'interès general) o a la secció de MISSATGES del campus virtual (per a qüestions de caràcter individual).

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El Pla de desenvolupament s'indicarà a llarg de la impartició de l'assignatura per mitjà de l'espai virtual SAKAI.

Sistema d'avaluació

Pes de les tasques avaluables en la qualificació final

Tema 1	Examen virtual 1	25%
Tema 2	Estudi de casos	10%
	Resolució de problemes	15%
Tema 3	Examen virtual 2	25%
Tema 4	Projecte: disseny d'eina d'anàlisi, informe escrit de resultats i exposició oral.	25%

Altres consideracions

Perquè l'assignatura s'avalui s'han d'haver lliurat TOTES les tasques.

Les assignatures dels màsters oficials s'avaluen en una única convocatòria. Si aquesta no se supera, l'alumna o alumne ha de matricular de nou el curs següent.

Es recorda que, segons l'article 1.2, punt 2d de la Normativa d'Avaluació i Qualificació de la Docència en Graus i Màsters de la Universitat de Lleida (aprovada pel Consell de Govern de 26 de febrer de 2014, modificada per l'acord 111/2016 del Consell de Govern de 27.04.2016, modificada per l'acord 231/2016 del Consell de Govern de 25.10.2016, i encara vigent), l'alumnat té dret a recuperar qualsevol activitat avaluable que tingui un pes igual o superior al 30% de la nota final de l'assignatura o matèria. Per tant, cap de les tasques d'aquesta assignatura és recuperable. La qualificació final serà la suma dels percentatges obtinguts, un cop superats els exàmens i el projecte.

Tampoc està previst que es realitzin activitats addicionals per pujar la nota.

Així mateix, es recorda el punt 10 de l'article 3.1 de l'esmentada normativa acadèmica, que assenyala el següent:

"El professor o professora responsable d'una assignatura que detecti un plagi en el moment d'avaluar una prova (examen, treball, pràctica ...), podrà donar com suspesa la

prova per a l'estudiant. Aquest fet significarà una nota de zero en la prova en qüestió."

Per tant, cap tasca podrà contenir fragments copiats literalment d'obres publicades o divulgades tant en paper com en format electrònic, llevat que adoptin la forma de cita i es doni la referència exacta de la font de la qual han estat presos. Si no fos en les condicions esmentades, es considera plagió i s'aplicarà l'esmentat article 3.1.

De la mateixa manera, la tasca que sigui plaguada d'algun company o companya serà directament suspesa. Si no es pot identificar la persona que ha copiat, quedaran suspeses les tasques de totes les persones implicades.

Aquesta normativa es pot consultar a:

http://www.udl.cat/export/sites/universitat-lleida/ca/udl/norma/_galleries/docs/Ordenacio_academica/Normativa-davaluacio-i-qualif.-graus-i-masters-Udl-CG-25-10-2016.pdf

Bibliografia i recursos d'informació

- Alonso C., Cacho Sáez R., González Ramos I., Herrera Álvarez E., Ramírez García J. (2016). *Guía de buen trato y prevención de la violencia de género. Protocolo de actuación en el ámbito educativo*. Sevilla: Consejería de Educación de Junta de Andalucía [Accesible en línea: <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/webportal/abacoportal/content/f2243473-a7e7-417a-b9ca-ab73b70248fa>]
- Biglia, B. y Jiménez, E. (coord.) (2015). *Joves, gènere i violències: fem nostra la prevenció. Guia de suport per a la formació professionals*. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili.
- BLANCO, N. (coord.) (2001). *Educar en femenino y en masculino*. Madrid: Akal.
- Bosch, E. (coord.) (2007). *Del mito del amor romántico a la violencia contra las mujeres en la pareja*. Madrid: Ministerio de Igualdad. [Accesible en línea: <http://www.ugr.es/~recfpro/rev171ART7.pdf>]
- CALERO FERNÁNDEZ, M.A. (coord.) (2009). *Contra el currículum oculto. Materiales per a la coeducació*. Lleida: Seminari Interdisciplinari d'Estudis de la Dona.
- Díaz-Aguado jalón, M.J., MARTÍNEZ ARIAS, R. Y MARTÍNEZ BABARRO, J. (2014). *La evolución de la adolescencia española en la igualdad y la prevención de la violencia de género*. Delegación del gobierno para la violencia de género. Madrid: Ministerio de sanidad, servicios sociales e igualdad. [Accesible en línea: http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/coleccion/pdf/Libro_19_Evoluc_Adolescencia_Igualdad.pdf]
- Direcció General de Joventut (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masculista*. Barcelona: Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya. [Accesible en línea: http://jovecat.gencat.cat/web/.content/_documents/arxiu/conviure/genero/recursos_per_a_professionals/protocol_joventut_abordatge_violencia_masculista_jovecat.pdf]
- Emakunde (2008). *Los hombres, la igualdad y las nuevas masculinidades*. Vitoria-Gasteiz: Emakunde-Instituto Vasco de la Mujer.
- Ferrer, V. y Bosch, E. (2013). "Del amor romántico a la violencia de género", *Revista Profesorado* 17. [Accesible en línea: <https://www.ugr.es/~recfpro/rev171ART7.pdf>]
- GABARRÓ BERBEGAL, D.** (2010). *Fracàs escolar? La solució inesperada del gènere i la coeducació*. Lleida: Boira.
- García Blanco, N. (1999). "¿De qué mujeres y de qué hombres hablan los libros de texto?". *Kikiriki, Cooperación educativa* 54, pp. 47-52.
- García Blanco, N. (2004). "El saber de las mujeres en la educación". *Revista de educación* 6, pp. 43-53 [Accesible en línea: <http://rabida.uhu.es/dspace/bitstream/handle/10272/1945/b15152856.pdf?sequence=1>]
- García Blanco, N. (2008). "Los saberes de las mujeres y la transmisión cultural en los materiales curriculares", *Investigación en la escuela* 65, pp. 11-22 [Accesible en línea: http://www.investigacionenlaescuela.es/articulos/65/R65_2.pdf]
- GONZÁLEZ, A. i LOMAS, C. (coords.) (2002). *Mujer y educación: educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó.
- López Navajas, A. (2014). "Análisis de la ausencia de las mujeres en los manuales de la ESO: una genealogía de conocimiento ocultada". *Revista de educación* 363, pp. 282-308. [Accesible en línea: <http://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulos363/re36312.pdf?documentId=0901e72b817cfba>]
- Platero, R. y Gómez, E. (2007). *Herramientas para combatir el bullying homofóbico*. Madrid: Talasa ediciones.
- PLURALES (2015). *Educación en igualdad. Propuesta metodológica sobre coeducación*. Madrid: Instituto de la Mujer y para la Igualdad de Oportunidades. [Accesible en línea: http://www.inmujer.gob.es/areasTematicas/AreaEducacion/Programas/docs/Plurales/documentos/PluralesPropuestaMetodologica_ES.pdf]
- Rodríguez San Julián, E. y MEGÍAS QUIRÓS, I. (2015). *¿Fuerte como papá? ¿Sensible como mamá? Identidades de género en la adolescencia*. Madrid: Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud. [Accesible en línea: [file:///C:/Users/mquin/Downloads/def_resumen_cualitativo_genero%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/mquin/Downloads/def_resumen_cualitativo_genero%20(1).pdf)]
- Roset FÀBREGA, m. (2008). *Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre*, Generalitat de Catalunya. Barcelona: ICD.
- Sánchez Moy, L. (2014). "La prevención de las relaciones abusivas y violentas entre jóvenes" a Freixanet, M. (coord). *Relacions de gènere entre joves adolescents. Com intervenir quan hi ha violència?* Barcelona: Institut de Ciències Polítiques, Grup de Recerca Ciutats i Persones. [Accesible en línea: <https://www.icps.cat/archivos/CiPdigital/cip-g32freixanet.pdf?noga=1>]
- SANCHÍS CAUDET, R. (2006). *Tot per amor?* Barcelona: Rosa Sensat.
- SOLSONA PAIRÓ, N. *Ni prínceses ni pirates: per educar nenes i nens en llibertat*. Barcelona: Eumo, 2016.
- SUBIRATS MARTÒRI, M.** (1988). *Rosa y Azul. La transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Instituto de la Mujer.
- SUBIRATS MARTÒRI, M.** (1994). "Conquistar la igualdad: la coeducación hoy", *Revista iberoamericana de Educación* 6 (ejemplar dedicado a Género y educación), pp. 49-78 [accesible en línea: <file:///C:/Users/mquin/Downloads/rie06a02.pdf>]
- SUBIRATS MARTÒRI, M. (2017). "Educar con el compromiso social y la perspectiva de género. Un reto: el cambio cultural", *Aula de innovación educativa* 267, pp. 11-14.
- Subirats, M.; Tomé, A. (2007). *Balones fuera: reconstruir los espacios desde la coeducación*. Barcelona: Octaedro, 2007.
- TAMAIA, viure sense violència (2015). *Estimar no fa mal. Projecte de formació per a la prevenció de la violència masculista. Material didàctic*. Barcelona: Institut Català de les Dones. [Accesible en línea: http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masculista/prevencio_sensibilizacio/estimar_no_fa_mal/]
- Torres, J. (2005). *El currículo oculto*. Madrid: Ediciones Morata. [Accesible en línea: http://www.formacionamocid.es/moodle/pluginfile.php/209/mod_label/intro/Torres_Jurjo_-_El_Curriculum_Oculto.PDF]
- Tutoría OASIS. *Atendiendo y visibilizando la diversidad de Orientación Afectivo-Sexual e Identidad de géneros en los institutos*. [Accesible en línea:

http://www.familiasporladiversidad.es/MALAGA/IES/Tutoria_OASIS_guia.pdf

UNICEF y The Body Shop International (2006). *Behind Closed Doors: The Impact of Domestic Violence on Children*. Londres: UNICEF (Child Protection Section) - The Body Shop International Plc. [Accesible en línea: <https://www.unicef.org/media/files/BehindClosedDoors.pdf>]